

Landsting och regioner
Ekonomidirektörer Lt
Budgetdirektörer Lt
Redovisningsdirektörer Lt
Finansdirektörer Lt
Landstingsekonomer

Budgetproposition för år 2016

Den 21 september presenterade regeringen 2016 års budgetproposition (2015/16:100). Vi sammanfattar de förslag inom olika områden som berör landstingen åren 2016–2019. Sveriges Kommuner och Landstings (SKL:s) egna kommentarer skrivs i *kursiv* stil.

Nedan sammanfattas några av de större satsningarna:

- Med riktade bidrag förstärker regeringen engångsvis hälso- och sjukvården med 1 miljard 2016. Detta bidrag övergår från 2017 till generellt statsbidrag med 500 miljoner kronor per år.
- Professionsmiljarden utges under perioden 2016–2019 med 1 miljard per år och ersätter samordnings- och tillgänglighetsmiljarden som avslutas från 2015 men denna betalas ut i efterskott, vilket innebär att medel för 2015 utbetalas 2016.
- Kvinnosjukvården förstärks med 400 miljoner årligen för perioden 2016–2018.
- Kostnadsfri mammografi för kvinnor mellan 40–74 år och kostnadsfri tandvård upp till 23 års kompenseras i det generella statsbidraget.
- Anslaget för kommunalekonomisk utjämning minskas med 111 miljoner.
- Avgiftsfri vård för personer över 85 år kompenseras i det generella statsbidraget.
- Kostnadsfria läkemedel för personer under 18 år införs och kostnadsfria preventivmedel för personer under 21 införs och finansieras inom läkemedelsförmånen.
- Ytterligare satsning på kvinnors hälsa med 130 miljoner per år 2016–2019.
- 280 miljoner satsas 2016–2019 på psykisk ohälsa bland barn och unga.

Förbundet förordar att medel tillskjuts i det generella statsbidraget framför ytterligare medel som riktas mot verksamheterna. Inför år 2016 ökas de riktade statsbidragen med 18 miljarder. Den administration som detta medför samt att anpassa verksamheten till kriterier som ska följas upp överstiger vida de intäkter som erhålls.

Innehållsförteckning

Ekonomi	3
Regeringens skatteunderlagsprognos	6
Kommunalekonomisk utjämning	7
Hälsovård, sjukvård och social omsorg	10
Infrastruktur	13
Miljöfrågor i budgetpropositionen	14
Arbetsgivarfrågor	14
Utbildning och universitetsforskning	19
Arbetsmarknad	21

Ekonomi

Regeringens bedömning av den makroekonomiska utvecklingen

Svensk ekonomi befinner sig i en konjunkturåterhämtning. Regeringens bedömningar över den makroekonomiska utvecklingen det senaste året visar på en stabil bild i den svenska ekonomin. Nu i budgetpropositionen prognostiseras en BNP ökning av 2,8 procent såväl 2015 som 2016. För åren 2017–2019 görs ingen prognos utan en framskrivning utifrån resursutnyttjande och befintliga resurser. Regeringens bedömning färdigställdes den 10 augusti.

Regeringen ser att en fortsatt återhämtning i omvärlden skapar förutsättningar för en förbättrad konjunkturutveckling i svensk ekonomi. I euroområdet ser återhämtningen ut att gå långsamt, även om utsikterna för den ekonomiska utvecklingen blivit ljusare under 2015. Den europeiska centralbankens expansiva penningpolitik har stimulerat exporten och förtroendet för den ekonomiska utvecklingen har stärkts bland både företag och hushåll. I USA fortsätter den goda tillväxten med en positiv utveckling av arbetsmarknaden där arbetslösheten fortsätter att minska under 2015.

I Kina pågår en omställning från en tillväxt som är driven av investeringar till en tillväxt som i större utsträckning drivs av inhemsk konsumtion, vilket innebär lägre tillväxttakt än jämfört med perioden 2000–2014. Men omställningen bjuder också på stora utmaningar och den senaste tidens omfattande turbulens på de finansiella marknaderna i Kina kan tyda på att omställningen går sämre än förväntat. Regeringen poängterar att risk finns för svagare ekonomisk utveckling dels för en stagnation i euroområdet och dels en kraftigare inbromsning i kinesisk ekonomi än vad tidigare prognoser visar. Även möjliga obalanser i tillgångspriser och geopolitiska konflikter i omvärlden bidrar till att göra prognosen mer osäker.

Förhållandevis hög BNP-tillväxt framöver dock något svagare än SKLs augustiprognos.

BNP förväntas växa i en relativt snabb takt 2015 och 2016. Det beror på flera faktorer, bland annat att efterfrågan på svensk export förväntas ta fart då konjunkturen i omvärlden förbättras. Under kommande år fortsätter även konsumtions- och investeringstillväxten att bidra till tillväxten. Det gäller såväl hushållens som den offentliga sektorns konsumtion och investeringar i bostäder och i tjänstesektorn.

SKL har (i augusti) en något mer optimistisk bild än regeringen med en tillväxt av 3,1 resp. 3,7 procent för åren 2015 och 2016. Hushållens konsumtion och investeringarna är något starkare i förbundets bedömning.

Regeringens prognos för kommunal konsumtion visar en ökning med nära 1,7 procent per år 2015–2019, vilket är cirka 0,5 procent svagare än SKL:s prognos. SKL nya bedömning kommer publiceras den 8 oktober.

Tabell 1. BNP, prognos 2015–2019

Procentuell volymförändring

	2015	2016	2017	2018	2019
Hushållens konsumtion	2,1	2,5	2,8	2,8	2,6
Offentlig konsumtion	1,9	2,1	1,1	0,8	0,1
Fasta bruttoinvesteringar	3,6	3,7	3,5	3,7	3,4
Lager*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Export	3,7	5,2	5,0	5,0	4,7
Import	2,9	5,3	5,0	5,4	5,3
BNP	2,8	2,8	2,6	2,4	2,0
BNP kalenderkorr.	2,6	2,5	2,8	2,5	2,0
Kommunal konsumtion	2,0	2,3	1,8	1,7	0,9

* Bidrag till BNP-tillväxten.

Källa: 2016 års budgetproposition.

Arbetsmarknaden återhämtar sig

Svensk ekonomi har befunnit sig i en utdragen lågkonjunktur och arbetslösheten har länge legat på en hög nivå kring 8 procent. Eftersom arbetskraften växt snabbt har tillväxten i sysselsättning inte varit tillräckligt hög för att kunna pressa tillbaka arbetslösheten. I och med att konjunkturen förbättras i år och nästa år bedöms efterfrågan på arbetskraft öka. Därmed ökar även sysselsättningen. Det är främst inom kommunsektorn som sysselsättningen bedöms öka men även i näringslivets tjänstebanscher och i byggbranschen väntas sysselsättningen stiga i god takt. Sammantaget bedöms den kommunfinansierade sysselsättningen öka med cirka 110 000 personer 2014–2019. Medan den totala sysselsättningen ökar med över 250 000 personer. År 2018 bedöms arbetslösheten vara nära 6 procent.

Regeringen har en starkare utveckling av arbetade timmar och en snabbare nedgång i arbetslösheten än *SKL senaste bedömning, framförallt under perioden 2017–2018*.

Inflationen är låg i hela Europa och inflationsförväntningarna långt under inflationsmålet. På sikt väntas dock inflationen stiga i takt med att resursutnyttjandet ökar. Även timlönerna väntas stiga dock i modest takt. Timlönerna bedöms öka gradvis från 2,5 procent till 3,4 procent år 2019 (*liknande SKL prognos*). Medan KPI ökar från dagens noll till 1 procent nästa år och till knappt 2 procent år 2017. Därefter kommer inflationsmålet överträffas och KPI överstiga 3 procent år 2019. *SKL har något högre KPI prognos – avgörande är en snabbare uppgång av räntorna, vilket ger effekter på KPI.*

Tabell 2. Sammanfattningstabell över regeringens prognos i budgetpropositionen

Procentuell förändring om inte annat anges, prognos 2015–2019

	2015	2016	2017	2018	2019
BNP ¹	2,6	2,5	2,8	2,5	2,0
Arbetade timmar ¹	1,2	1,5	1,5	1,1	0,4
Arbetslöshet ²	7,6	7,1	6,5	6,2	6,2
BNP-gap ³	-1,1	-0,6	0,0	0,2	0,0
Timlöner ⁴	2,5	3,0	3,2	3,3	3,4
KPI	-0,1	1,0	1,9	2,5	3,1
Finansiellt sparande i off. sektor ⁵	-0,9	-0,9	-0,5	0,0	0,3
Konsoliderad bruttoskuld ⁵	43,8	42,7	41,6	40,0	38,3

¹Kalenderkorrigerade. ²Procent av arbetskraften. ³Procent av potentiell BNP.⁴Konjunkturlönestatistiken. ⁵Andel av BNP.

Källa: 2016 års budgetproposition.

Minskat underskott i offentliga finanser

År 2014 redovisade den offentliga sektorn ett finansiellt sparande på -67 miljarder kronor eller -1,7 procent av BNP. Underskottet beräknas minska fr.o.m. 2015. Det finansiella sparandet beräknas 2015 uppgå till -0,9 procent av BNP och förväntas vändas till överskott 2019. Staten och kommunsektorn beräknas uppvisa underskott 2015, medan ålderspensionssystemet väntas vara i balans.

Det är framför allt ett ökat statligt sparande som gör att den offentliga sektorns finansiella sparande bedöms öka. Det finansiella sparandet i ålderspensionssystemet bedöms minska gradvis under hela prognosperioden, både till följd av att utgående pensioner bedöms indexeras i en högre takt än avgiftsinkomstens tillväxt och att antalet pensionärer ökar. Regeringen bedömer att den kommunala sektorn får ett svagt negativt finansiellt sparande, medan sektorns ekonomiska resultat är positivt under prognosperioden

Frågor om Ekonomi kan ställas till Siv Stjernborg tfn 08-452 77 51 eller Signild Östgren 08-452 77 45, avdelningen för ekonomi och styrning.

Oförändrade arbetsgivaravgifter

De lagstadgade arbetsgivaravgifterna föreslås sammantaget vara **oförändrade 31,42 procent år 2016**. Det blir dock en förändring på en av de ingående socialavgifterna, sjukförsäkringsavgiften höjs från 4,35 till 4,85 procent. Den ökade kostnaderna för sjukpenning innebär att de utgifter som sjukförsäkringsavgiften ska finansiera ökar. Eftersom justeringen av sjukförsäkringsavgiften ska göras inom ramen för ett i princip oförändrat avgiftsuttag sänks den allmänna löneavgiften med motsvarande belopp.

Även övriga delar i det rekommenderade PO-påslaget, avtalsförsäkringar och avtalspension, är oförändrade. Sammantaget är därmed arbetsgivaravgifterna år 2016 preliminärt oförändrat 38,46 procent i kommunerna resp. 44,13 procent i landstingen år 2016.

Ändrat datum för införande av arbetsgivaravgiften för ungdomar

Regeringen föreslår att den sänkta **arbetsgivaravgiften för ungdomar**, som inte fyllt 25 år vid årets ingång, tas bort helt *redan från 1 juni 2016 i stället för som tidigare aviserats 1 juli*. Det innebär en tidigareläggning med en månad för hel avgift för ungdomar. Avskaffandet av ungdomsrabatten sker i två steg; en halvering har genomförts från augusti 2015 och det blir ingen rabatt alls för ungdomar från 1 juni år 2016.

Särskild löneskatt införs för äldre

Även när det gäller **de äldre, fyllda 65 år**, som arbetar, blir det ökade kostnader. Detta på grund av att den särskilda löneskatten för pensionärer som avskaffades år 2007 återinförs. Denna föreslås nu uppgå till 6,15 procent från år 2016. Regeringen föreslår således särskild löneskatt på löner, arvoden, förmåner och andra ersättningar för arbete till personer som fyllt 65 år vid årets ingång samt även till personer som inte har fyllt 65 år men under hela året uppburit hel allmän ålderspension enligt socialförsäkringsbalken. Regeringen anger som motiv dels likformighet, dels statsfinansiella skäl. Enligt regeringens beräkningar stärks statskassan med motsvarande 2,1 miljarder kronor netto.

I kommuner och landsting arbetar cirka 25 000 personer som är 65 år och äldre. I landstingen motsvarar lönesumman för dem 1,5–2 miljarder kronor. En ökad särskild löneskatt med 6,15 procent innebär därmed cirka 120 miljoner i ökade kostnader per år. I kommunerna rör det sig om närmare 2,5–3 miljarder och därmed ökade kostnader av cirka 180 miljoner.

Regeringens skatteunderlagsprognos

Regeringens prognos visar en mycket stark skatteunderlagstillväxt med väsentligt större ökningstal än SKL:s, framför allt i år och år 2017. Den viktigaste förklaringen är att regeringens prognos baseras på större ökning av antalet arbetade timmar. Det motverkas delvis av att regeringen också förutsätter lite lägre löneökningar än SKL 2016–2018. Den höjning av grundavdraget för personer som fyllt 65 år, som minskar skatteunderlaget med cirka 0,3 procent år 2016, har inte kunnat beaktas i SKL:s och Ekonomistyrningsverkets (ESV) prognoser.

Tabell 3. Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2014–2019
Reg, sep	2,9	5,0	5,3	5,2	4,7	3,9	30,3
ESV, sep*	3,2	5,4	4,7	4,4	4,5	4,2	29,3
SKL, aug*	3,2	4,8	5,6	4,3	4,3	3,9	29,0

Källa: Ekonomistyrningsverket, regeringen, SKL.

Regeringen ska innan utgången av september besluta om uppräkningsfaktorer för preliminär utbetalning av kommunal- och landstingsskatt år 2016. Vi förutsätter att uppräkningsfaktorerna kommer att fastställas till 1,050 för år 2015 och 1,053 för år 2016 i enlighet med regeringens prognos ovan.

Frågor om Skatteunderlaget kan ställas till Bo Legerius, tfn 08-452 77 34, avdelningen för ekonomi och styrning.

Övriga förslag i budgetpropositionen som påverkar inkomstbeskattningen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen en lång rad ändringar i beskattningen av arbetsinkomster:

1. minskade RUT- och ROT-avdrag
2. avtrappat jobbskatteavdrag för höga inkomster
3. ingen uppräkningsgräns för statlig inkomstskatt för 2016
4. Begränsad uppräkningsgräns för statlig inkomstskatt för 2017
5. Slopade avdragsrätt för privat pensionssparande
6. Slopade skattereduktioner för gåvor
7. Beskattning av utländska socialförsäkringspensioner
8. Beskattning av utländsk barnpension

Förslag nr 1, 2 och 6 är i skatteteknisk mening inte avdrag utan skattereduktioner, vilket betyder att de inte påverkar det kommunala skatteunderlaget. Förslag nr 3 och 4 påverkar endast den statliga inkomstskatten. Förslag nr 5 aviserades tillsammans med den reduktion av avdragsrätten för privat pensionssparande som gäller från och med 2015 och har varit inkluderat i SKL:s skatteunderlagsprognoser sedan dess. Förslag nr 7 och 8 påverkar det kommunala skatteunderlaget, men regeringen gör bedömningen att vid avrundning till jämna miljoner blir effekten på den offentliga sektorns inkomster noll.

Frågor om Skatteunderlaget kan ställas till Bo Legerius, tfn 08-452 77 34, avdelningen för ekonomi och styrning.

Kommunalekonomisk utjämning

Förändringar i utjämningsystemet

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att inkomstutjämningen för kommuner och landsting ändras till de regler som gällde för beräkning av inkomstutjämningsavgifter fram till utgången av 2013.

Inkomstutjämningsens avgiftsnivå kommer, som tidigare aviserats, att höjas till 85 procent i enlighet med vad som gällde till och med 2013. Det medför att femton kommuner och ett landsting (Stockholms läns landsting) får höjda avgifter. Avgiftshöjningarna ska ske successivt. Därför införs ett införandebidrag för att mildra effekterna för de som får högre avgifter. Införandebidraget kommer att försämra regleringsposten 2016 med 62 kronor/invånare för kommunerna enligt preliminära beräkningar. Inget landsting får införandebidrag. Det särskilda bidrag som infördes 2014 i samband med avgiftsminskningen i inkomstutjämningen tas bort. 279 kommuner och nitton landsting får därmed ett försämrat utfall i strukturbidraget på omkring 100 kronor/invånare för kommuner och 15 kronor/invånare för landsting.

Regeringen minskar samtidigt de generella statsbidragen med 850 miljoner kronor för kommunerna och 111 miljoner för landstingen från och med 2016 som följd av de ökade inkomstutjämningsavgifterna och minskade strukturbidragen. Detta medför att det totala utfallet för kommunerna och landstingen inte kommer att bli drygt 100 kronor/invånare för flertalet kommuner eller 13 kronor/invånare för alla landsting (utom Stockholm) som regeringen uppger i såväl budgetproposition som i lagrådsremiss. Exakt hur utfallet för enskilda kommuner blir kommer att framgå när SCB den 1 oktober publicerar de preliminära beräkningar för utjämningsystemet för 2016. SKL kommer att redovisa ett cirkulär i samband med detta.

Under våren var Statskontorets förslag till förändringar av kostnadsutjämningsdelmodeller för förskolan respektive individ- och familjeomsorgen ute på remiss. Regeringen skriver att de föreslagna förändringarna inte kommer att genomföras 2016, men meddelar inte om eller när förändringarna kommer att ske.

Tabell 4. Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till landsting

Miljoner kronor

	2016	2017	2018	2019
Totalt enligt EkonomiNytt 8/15	24 971	25 080	25 035	25 035
Tillskott/indragningar				
Resursförstärkning landstingen		500	500	500
Regleringar enligt finansieringsprincipen				
Kostnadsfri mammografi	100	207	207	207
Kostnadsfri tandvård		276	576	576
Sänkt högkostnadsskydd för personer 85 år och äldre		200	200	200
Övriga regleringar				
Kompensation för slopad nedsättning av sociala avgifter för unga	11	2	2	2
Minskning med anledning av förändrad inkomstutjämnings	-111	-111	-111	-111
Kompensation för sänkt skatt för pensionärer	654	654	654	654
Utjämningsbelopp (netto) enligt avtal mellan Danmark och Sverige	-11	-11	-11	-11
Justering skatteväxlingar avseende 2015	-60			
Totalt enligt detta EkonomiNytt	25 555	26 798	27 053	27 053

Tabell 5. Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till landsting

Kronor per invånare

	2016	2017	2018	2019
Totalt enligt EkonomiNytt 8/15	2 530	2 504	2 463	2 434
Tillskott/indragningar				
Resursförstärkning landstingen		50	49	49
Regleringar enligt finansieringsprincipen				
Kostnadsfri mammografi	10	21	20	20
Kostnadsfri tandvård		28	57	56
Sänkt högkostnadsskydd för personer 85 år och äldre		20	20	19
Övriga regleringar				
Kompensation för slopad nedsättning av sociala avgifter för unga	1			
Minskning med anledning av förändrad inkomstutjämnning	-11	-11	-11	-11
Kompensation för sänkt skatt för pensionärer	66	65	64	64
Utjämningsbelopp (netto) enligt avtal mellan Danmark och Sverige	-1	-1	-1	-1
Justering skatteväxlingar avseende 2015	-6			
Totalt enligt detta EkonomiNytt	2 589	2 675	2 661	2 630

Tillskott

För att stärka hälso- och sjukvården i bred bemärkelse föreslår regeringen att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämnning tillförs 500 miljoner kronor per år fr.o.m. 2017.

Regleringar enligt finansieringsprincipen

Regeringen föreslår att **mammografi** regelbundet ska erbjudas kostnadsfritt till kvinnor mellan 40 och 74 år fr.o.m. den 1 juli 2016. För att kompensera landstingen för de tillkommande kostnader som förslaget medför, ökas anslaget med 100 miljoner kronor 2016 (halvårseffekt) och med 207 miljoner per år fr.o.m. 2017.

Regeringen avser att göra **tandvård kostnadsfri** fr.o.m. januari 2017 för unga upp t.o.m. det år de fyller 21 år. I ett andra steg höjs fr.o.m. januari 2018 åldersgränsen till att gälla unga upp t.o.m. det år de fyller 23 år. Landstingen kompenseras med 276 miljoner kronor 2017 och 576 miljoner per år fr.o.m. 2018.

För att förbättra hälsan hos äldre personer föreslår regeringen att avgiftsfrihet ska gälla för personer som är 85 år och äldre. Förslaget avser vårdavgifter inom öppen hälso- och sjukvård och som ingår i det **nationella högkostnadsskyddet**. Förslaget avses träda i kraft i januari 2017. Landstingen ska kompenseras för avgiftsbortfallet med 200 miljoner kronor per år fr.o.m. 2017.

Övriga ekonomiska regleringar

Avskaffandet av **nedsättningen av socialavgifterna för unga** föreslås träda i kraft den 1 juni 2016, jämfört med som tidigare aviserat den 1 juli samma år, varför

kompensationen avseende 2016 är 11 miljoner kronor högre än vad som beräknades i Vårändringsbudget för 2015. Från och med 2017 uppgår den sammanlagda ökningen till 13 miljoner jämfört med tidigare beräkning.

Regeringen föreslår att **avgiftsnivåerna i inkomstutjämnningen** återställs till de nivåer som gällde fram t.o.m. 2013 dvs. att de länsvisa skattesatserna för avgiftsskyldiga landsting fastställs utifrån 85 procent av medelskattesatsen 2003. Det särskilda bidraget till de landsting som fick minskade intäkter från bidrag eller ökade kostnader för avgifter till följd av den sänkning av inkomstutjämningsavgiften som trädde i kraft 2014 avskaffas. Anslaget minskas därför med 111 miljoner kronor per år fr.o.m. 2016.

Det **förhöjda grundavdraget för pensionärer** förstärks på så sätt att pensionärer inte beskattas högre än löntagare som är yngre än 65 år för inkomster upp till cirka 120 000 kronor per år. Det förhöjda grundavdraget förstärks även för dem med inkomster upp till cirka 240 000 kronor per år. Förslaget medför att det kommunala skatteunderlaget minskar och landstingen kompenseras med 654 miljoner kronor.

I **skatteavtalet mellan Sverige och Danmark** om vissa skattefrågor, regleras hur länderna ska kompensera varandra för minskade skatteintäkter till följd av att pendlare mellan länderna beskattas i arbetslandet och inte i bosättningslandet. För 2016 minskas anslaget med 11 miljoner kronor.

En **justering på grund av fel belopp i skatteväxlingen** 2015 görs under 2016.

Frågor om Kommunalekonomisk utjämning kan ställas till Anders Folkesson, tfn 08-452 73 37 och Mona Fridell, tfn 08-452 79 10, avdelningen för ekonomi och styrning.

Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Med riktade bidrag förstärker regeringen engångsvis hälso- och sjukvården med 1 miljard 2016. Tillskottet avser att stärka landstingen långsiktigt inför utmaningar i form av demografi, digitalisering och kompetensförsörjning och övergår från 2017 till generellt statsbidrag med 500 miljoner kronor per år. Medlen fördelas proportionellt till landstingen utifrån befolkning.

Professionsmiljard

Ersätter de tidigare tillgänglighetssatsningarna. Rätt användning av professionernas kompetens och påverka landstingens kompetensförsörjning i rätt riktning. Bättre administrativt stöd för professionerna, mer effektiv och ändamålsenlig organisering av arbetsfördelning och arbetssätt samt förbättrade förutsättningar för planering av kompetensförsörjningen. Professionernas resurser kan användas mer effektivt. 1 miljard per år under perioden 2016–2019.

Samordnings- och tillgänglighetsmiljarden avseende 2015 utbetalas i januari 2016. Samordnings- och tillgänglighetsmiljarden avskaffas från 2016.

Avgiftsfri vård för personer över 85 år

För att förbättra hälsa hos äldre föreslår regeringen att avgiftsfrihet ska gälla för personer som är äldre än 85 år. Avgiftsfrihet gäller vårdavgifter inom öppenvård som ingår i nationella högkostnadsskyddet. Ändringen avses träda i kraft 1 januari 2017. Landstingen kompenseras via det generella statsbidraget.

Läkemedel

Regeringen avser att i nära samarbete med berörda aktörer fortsätta arbetet med samordnade och angelägna utvecklingsinsatser inom läkemedelsområdet. Dessutom avser regeringen att i samarbete med SKL åstadkomma en långsiktigt hållbar hantering av statens bidrag till landstingen för kostnaderna för läkemedelsförmånen. Bidragsnivå 2015 uppgår till 22 483 miljoner kronor. I beloppet ingår ett bidrag om 840 miljoner avseende Hepatit C, som är ett smittskyddsläkemedel. Landstingen får enligt avtal även bidrag för andra kostnadsposter om inte ingår i läkemedelsförmånen, t.ex. dosdispensering, vissa rekvisitionsläkemedel och förbrukningsartiklar. Anslaget föreslås öka med 874 miljoner 2016. Även för 2017–2019 beräknas anslaget öka.

- Kostnadsfria läkemedel införs för personer under 18 år från 1 januari 2016. 343 miljoner kronor 2016 och därefter 409 miljoner från 2017.
- Kostnadsfria preventivmedel för personer under 21 år från 2017. Preventivmedel finansieras inom läkemedelsförmånen och beräknas kosta 27 miljoner år 2017.

Tandvård

Tandvård från 1 januari 2017 ska erbjudas kostnadsfritt till unga upp till 21 år. Från 2018 höjs åldersgränsen till 23 år. Landstingen kompenseras via det generella statsbidraget, se avsnittet ekonomi.

Jämställd hälso- och sjukvård genom insatser för förlossningsvården och kvinnors hälsa

Regeringen har avsatt 200 miljoner kronor under 2015 och avsätter 400 miljoner per år 2016–2019 för att förbättra förlossningsvården och stärka insatserna för kvinnors hälsa. Förlossningsvården behöver bli mer kunskapsbaserad och tillgänglig. Insatser för att främja kompetensförsörjningen är motiverade, fler barnmorskor ska utbildas. Man avser också att långsiktigt jobba med tillgänglighet, behandlingsmetoder och attityder för att uppnå jämlikhet och jämställdhet.

Kostnadsfri mammografi

Kostnadsfri mammografi för kvinnor mellan 40–74 år från 1 juli 2016. Landstingen kompenseras via det generella statsbidraget, se avsnitt ekonomi.

Ytterligare satsning på kvinnors hälsa

130 miljoner kronor per år ska gå till riktade satsningar på kvinnors hälsa i primärvården 2016–2019.

Psykisk ohälsa

Satsningen inom området psykisk ohälsa förstärks med 280 miljoner kronor per år 2016–2019. Medlen ska användas till att förstärka ungdomsmottagningarnas arbete samt stimulera nya initiativ. Regeringen avsätter sammanlagt drygt 1 miljard (1 081 tusen kronor) per år 2016–2019 för insatser inom psykiatri och psykisk hälsa.

En miljon avsätts 2016 och framåt till sjukdomen narkolepsi

Ökning med 1 miljon kronor 2016 för personer som insjuknat i narkolepsi till följd av vaccinering med Pandemrix. För 2017 och framåt beräknas motsvarande nivå.

Effektiv och kvalitetssäker sjukskrivningsprocess.

Stimulansmedel för den s.k. Sjukskrivningsmiljarden ligger fortfarande kvar på **1 miljard kronor år 2016.**

Vi har för närvarande en tvåårig överenskommelse som löper ut i år. Förhandlingar har redan påbörjats med departementet om en ny överenskommelse för 2016, ettårig till att börja med eftersom regeringen gör en översyn över alla överenskommelser.

Rehabiliteringsgarantin sänks

Anslaget för rehabiliteringsgarantin föreslås minska med 250 miljoner till **500 miljoner 2016.** Motiveringen är att effekterna endast i begränsad utsträckning har lett till återgång i arbete.

Försäkringsmedicinska utredningar

Förslag att **250 miljoner** reserveras till försäkringsmedicinska utredningar som ersättning till landstingen som genomför dessa utredningar, dvs fördjupade utredningar (team-baserade och särskilt läkarutlåtande) och den nya utredningen ”Aktivitetsförmågeutredningen”.

En ny lag kommer förmodligen att träda i kraft 1 juli men fram till det nya lagförslaget behövs en ny överenskommelse, och förbundet har påbörjat förhandlingar även om detta.

Arbetsplatsnära stöd

Statsbidrag riktat till arbetsgivare för köp av arbetsplatsnära stöd för återgång i arbete. För detta avsattes 50 miljoner kronor 2015 som nu föreslås höjas till **100 miljoner.**

Finansiella samordningsförbund får ökat anslag

Regeringen föreslår att medlen till de finansiella samordningsförbunden inom välfärds- och rehabiliteringsområdet från och med år **2016 ökas med 59 miljoner** kronor per år till totalt **339 miljoner 2016.** Ökningen beror på att fler samordningsförbund kommer att bildas.

Frågor om Hälso- och sjukvård kan ställas till Sofia Tullberg, tfn 08-452 78 72, frågor om läkemedel till Gunilla Thörnwall Bergendal, tfn 08-452 76 05, frågor

om psykisk ohälsa till Ing-Marie Wieselgren, tfn 08-452 77 92, avdelningen för vård och omsorg.

Infrastruktur

Ökade satsningar på drift och underhåll järnväg och väg

Regeringen ökar satsningen till underhållet till järnväg med 400 miljoner kronor för åtgärder på järnväg i landsbygd. Denna ökning är utöver den tidigare aviserade förstärkningen av drift och underhåll av järnvägsinfrastrukturen under åren 2016 till 2018 med 1,2 miljarder kronor per år. Regeringen satsar också 400 miljoner på vägunderhåll i landsbygd. Satsningarna avser perioden 2016–2019.

SKL ser positivt på satsningen av ökat drift och underhåll av järnväg och väg. Den regionala tågtrafiken är av betydelse för arbetspendling. Tågtrafiken utgör ofta stommen i det regionala kollektivtrafiksystemet. Stopp och förseningar i tågtrafiken leder till stora kostnader bland annat för de regionala kollektivtrafikmyndigheterna. Vägnätet på landsbygden är centralt för en fungerande arbetspendling med bil i landets glest befolkade områden.

Främjande av kollektivtrafik på landsbygd

Regeringen föreslår en satsning 2016–2019 på kollektivtrafik i landsbygd för att främja den regionala tillväxten och goda levnadsvillkor på Sveriges landsbygd. Satsningen föreslås uppgå till 199 miljoner kronor år 2016, 209 miljoner 2017, 210 miljoner 2018 samt 230 miljoner under 2019.

Trafikverket är den part som ska samråda med länen om vad som kan uppnås i respektive län. Trafikverket ska sedan lämna förslag till regeringen om hur medlen bäst kan användas. Ett exempel på åtgärd kan vara förbättringsåtgärder på järnvägar i landsbygd av betydelse för kollektivtrafiken. Ett annat exempel är investeringar som främjar ökat kollektivtrafikresande med buss. Regeringen föreslår att Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI) ges i uppdrag att genomföra en studie om hur exempelvis innovativa lösningar kan öka medborgares vilja och möjlighet att utnyttja kollektivtrafik på landsbygden. I och med det föreslår regeringen att anslag 1:9 Statens väg- och transportforskningsinstitut ökas med 1 miljon kronor per år 2016–2017.

SKL ser positivt på satsningen på kollektivtrafik på landsbygd, som står inför många utmaningar. Det är viktigt att Trafikverket tar in respektive läns behov. Den regionala pendlingen är viktig ur flera perspektiv och SKL kommer att stödja och bevaka att medlemmarnas behov tas till vara, så att satsningar tillgodoser respektive läns förutsättningar.

Elbusspremie

Satsningen föreslås uppgå till 50 miljoner kronor 2016, 100 miljoner 2017–2019. Anslaget får användas för utgifter för bidrag till juridiska personer som har förvärvat en ny elbuss. Anslaget får även användas för utgifter för berörda myndigheters arbete för detta ändamål.

SKL ser positivt på införandet för att främja introduktionen på marknaden för eldrivna bussar.

Frågor om Infrastruktur kan ställas till Jan Heimdal, tfn 452 79 15, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Miljöfrågor i budgetpropositionen

Enligt regeringsförklaringen ska Sverige bli ett av världens första fossilfria länder. Regeringen presenterar i budgetpropositionen en mix av stimulansbidrag och straffbeskattning på fossila bränslen.

Regeringen har tidigare aviserat satsningar om en miljard kronor per år på att renovera och energieffektivisera flerbostadshus (se ovan) i områden med socio-ekonomiska utmaningar. Det tidigare aviserade stödet till lokala och regionala klimatinvesteringar, investeringsstödet Klimatklivet, på 125 miljoner kronor i år, föreslås till 600 miljoner per år 2016–2018.

Stödet till solceller ökar till 390 miljoner kronor per år 2017–2019 och ligger 2016 på 225 miljoner. En satsning görs på lagring av egenproducerad el, totalt 25 miljoner år 2016 och 50 miljoner per år 2017–2019. Regeringen vill även inrätta ett nationellt forum för smarta elnät för tio miljoner per år 2016–2019. En strategi för hållbar konsumtion tas fram.

Höjda miljöskatter

Miljöskatterna höjs med 48 öre per liter för bensin och med 53 öre per liter för dieselbränsle från 1 januari 2016.

Frågor om Miljö och energi kan ställas till Andreas Hagnell tfn 08-452 78 66, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Arbetsgivarfrågor

Lönebildning

Regeringen konstaterar att en väl fungerande lönebildning kännetecknas av att mål som hög sysselsättning, prisstabilitet, god konkurrenskraft och ökade reallöner blir möjliga att förena. Förhandlingsöverenskommelser mellan arbetsmarknadens parter ger legitimitet och stabilitet och är en förutsättning för arbetsfred och konkurrenskraft. Den svenska modellen baseras på att den internationellt konkurrensutsatta sektorn är lönenormerande. Modellen har i två decennier bidragit till en varaktig reallönetillväxt på i genomsnitt 2,1 procent per år. Under 2016 ska 475 löneavtal som berör 2,9 miljoner arbetstagare omförhandlas. Merparten av dessa avtal löper ut i mars och april 2016.

Den ovägda skillnaden mellan kvinnors och mäns genomsnittslön på hela arbetsmarknaden är 13,2 procent 2014. Skillnaden har minskat med 3,1 procentenheter under perioden 2005–2014. Det beror främst på att arbetsmarknadens sammansättning har ändrats, men även att lönerna har ökat mer för kvinnor än män. Regeringen anser att löneskillnader mellan kvinnor och män är oacceptabla och succesivt måste minska. Huvudansvaret för lönebildningen ligger hos arbetsmarknadens parter men staten har ett övergripande samhällsekonomiskt ansvar. Regeringen lämnar därför förslag på åtgärder, t ex för ett mer jämställt uttag av föräldraledighet mellan könen. Regeringen anser också att det är ange-

läget att återinföra kravet på årliga lönekartläggningar. Läs mer under avsnittet om "Jämställdhet".

Regeringen räknar med en fortsatt dämpad löneökning- och inflationstakt. Enligt konjunkturlönestatistiken ökar timlönen med 2,8 procent under 2014. Jämfört med vårpropositionen reviderar regeringen ned prognosen för timlöneutvecklingen 2015 till 2,5 procent och 2016 till 3,0 procent. För perioden 2017–2019 bedöms timlönen öka med strax över 3 procent per år.

Frågor om lönebildning besvaras av Lena Schaller tfn 08-452 75 63, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsrätt

Utstationeringslagen

Regeringen avser att fortsätta med arbetet att se över och skärpa utstationeringslagen och att genomföra det s.k. tillämpningsdirektivet till utstationeringsdirektivet inklusive införandet av ett entreprenörsansvar.

Kollektivavtalsenliga upphandlingar

Regeringen har för avsikt att ratificera ILO-konvention 94. ILO-konventionen nr. 94 rör arbetsklausuler vid offentlig upphandling och ålägger offentliga arbetsgivare att ställa krav på kollektivavtalsenliga villkor vid upphandling.

Visstidsanställningar

Förslag till skärpta åtgärder mot missbruk av visstidsanställningar bereds i Regeringskansliet utifrån departementspromemorian DS 2015:29. Förslaget innebär i huvudsak att en allmän visstidsanställning övergår till en tillsvidareanställning efter två år inom en femårsperiod, eller oavsett tidsram, om en arbetstagare har haft flera tidsbegränsade anställningar som följt på varandra utan uppehåll eller med högst 180 dagars mellanrum. I en sådan kedja av visstidsanställningar kan allmän visstidsanställning, vikariat och säsonganställning ingå som länkar men endast den sammanlagda tiden i anställningsformen allmän visstidsanställning har betydelse för om en anställning ska övergå till en tillsvidareanställning. Avsteg från lagens regler föreslås kunna ske genom kollektivavtal. Vidare föreslås att arbetstagare med tidsbegränsad anställning ska få rätt till information om sådant som har betydelse för rätten till tillsvidareanställning. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2016.

Frågor om Arbetsrätt besvaras av Tomas Björck tfn 08-452 78 38 eller Malin Looberger tfn 08-452 78 58, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Diskriminering

Regeringen ser behov av att fortsatt stärka lagstiftningen som rör diskriminering så att denna blir så effektiv och heltäckande som möjligt. Reglerna i diskrimineringslagen (2008:567) med avseende på aktiva åtgärder bör ändras. Regeringens ambition är att kravet på aktiva åtgärder ska utökas till att gälla samtliga diskrimineringsgrunder och att reglerna för lönekartläggning och handlingsplaner för jämställda löner bör ändras för att i denna del uppfylla riksdagens tillkännagi-

vande från 2013 (bet 2012/13:AU10, rskr. 2012/13:260). Regeringen avser att återkomma med en proposition till riksdagen i dessa frågor. Regeringen kommer också att se över hur diskrimineringslagens skydd mot bristande tillgänglighet kan stärkas ytterligare.

I januari 2014 utsågs en särskild utredare med uppdrag att föreslå hur arbetet mot diskriminering kan organiseras och effektiviseras. Utredaren ska utreda och ge förslag som säkerställer goda förutsättningar för personer som utsätts för diskriminering att ta till vara sina rättigheter (dir. 2014:10 och dir. 2014:79). Uppdraget ska redovisas senast den 18 december 2015.

Frågor om Diskriminering besvaras av Tomas Björck tfn 08-452 78 38, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Målet för utgiftsområdet

Regeringen uppger att deras socialförsäkringspolitik syftar till en mer trygg, effektiv och förutsägbar försäkring. Målet för utgiftsområdet är att sjukfrånvaron ska ligga på en långsiktigt stabil och låg nivå. Ohälsotalet minskade under åren 2003–2013, numera ökar det långsamt. Ökningen förklaras av att fler sjukfall startar och även av att sjukfallens varaktighet ökar. Den vanligaste sjukskrivningsorsaken för såväl kvinnor som män är nedsättning av arbetsförmåga på grund av psykisk ohälsa.

Avskaffande av den borte tidsgränsen i sjukförsäkringen och ALI

Den borte tidsgränsen i sjukförsäkringen föreslås avskaffas från och med 1 februari 2016. Regeringen menar att även ALI (arbetslivsintroduktion hos Arbetsförmedlingen) kan avskaffas eftersom behovet att delta i introduktionen följaktligen kommer att upphöra. Förslaget beräknas, i budgeten, minska kommunernas kostnader för försörjningsstöd med cirka 100 miljoner kronor per år.

Sjukpenning och rehabilitering med mera – viktigt att kontrollera inflödet av sjukskrivningar

Regeringen konstaterar att inflödet av nya sjukfall, som blir minst 30 dagar, har ökat i en relativt hög takt sedan 2010. Ökningen väntas fortsätta framöver. Nyckelfaktorer är hur många sjukfall som kommer att starta under de närmaste åren samt i vilken takt sjukfallen kommer att avslutas.

Frågor om Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning besvaras av Tina Eriksson tfn 08-452 77 27, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Vad gäller ålderspensionssystemet och den ekonomiska tryggheten vid ålderdom föreslås inga betydande förändringar. Den största nyheten inför 2016, det vill säga ökningen av inkomstpensionerna, är inte en följd av regeringens förslag utan ett resultat av den positiva balanseringen i pensionssystemet.

Frågor om Ekonomisk trygghet vid ålderdom besvaras av Jesper Neuhaus tfn 08-452 79 17, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsmiljö

Den satsning som regeringen inledde och beräknade i Vårändringsbudgeten för 2015 genomförs.

Frågor om Arbetsmiljö besvaras av Ned Carter, tfn 08-452 76 23 avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Integration i arbetslivet

De närmaste åren förväntas befolkningen i Sverige öka i snabbare takt än tidigare, främst till följd av oroligheter i omvärlden som gör att många människor ansöker om asyl i Sverige. Många av dem är i yrkesverksam ålder. Den snabbt växande befolkningen till följd av ökad invandring innebär stora möjligheter för Sverige och kan bidra till en växande och dynamisk ekonomi. Samtidigt innebär det också utmaningar.

Snabbspår för nyanlända

Många nyanlända har både utbildning och erfarenhet i yrken där det råder brist på utbildad och erfaren arbetskraft på den svenska arbetsmarknaden. Dessa personers kunskap och färdigheter behöver tas tillvara snabbare och effektivare. Regeringen har därför tillsammans med arbetsmarknadens parter, Arbetsförmedlingen och andra berörda myndigheter fört samtal om åtgärder för att inom ramen för etableringsuppdraget skapa snabbare vägar, så kallade snabbspår, in på arbetsmarknaden för nyanlända som har utbildning eller yrkeserfarenhet som efterfrågas i Sverige.

För att möjliggöra insatser för deltagare inom och påskynda nyanländas etablering i arbetslivet föreslår regeringen att tillföra 260 miljoner 2016, 322 miljoner 2017, 307 miljoner 2018 och 249 miljoner 2019 till satsningen på snabbspår. För att skapa förutsättningar för snabbspår ges även möjlighet för arbetsmarknadens parter att ansöka om medel för främjande- och utvecklingsinsatser. Utöver detta ges 115 miljoner 2016 till förstärkta etableringsinsatser.

Arbetsförmedlingen får bättre förutsättningar för etableringsuppdraget

Regeringen avser att tillföra mer resurser till Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag för etableringsuppdraget under 2016–2019 i syfte att förstärka arbetet att underlätta och påskynda nyanländas etablering. Ökningen uppgår till 193 miljoner 2016 och 93 miljoner per år 2017–2019. Regeringen avser även att se över regelsystemet för etableringsuppdraget. Syftet är att minska onödig administration och skapa förutsättningar för en ökad flexibilitet och effektivitet i uppdraget.

Ökade resurser till validering

Regeringen avser att inrätta en valideringsdelegation med uppdrag att följa, stödja och samordna ett intensifierat utvecklingsarbete inom valideringsområdet. Delegationen ska verka fram till och med 2019.

Regeringen föreslår att öka Socialstyrelsens förvaltningsanslag med 65 miljoner 2016, och 42 miljoner årligen från och med 2017 som en långsiktig förstärkning. Syftet är att anställa fler handläggare och kunna genomföra fler kunskaps- och lämplighetsprov för att därigenom korta handläggningstiderna.

Regeringen föreslår även en ökning av anslaget till Universitets- och högskolerådets (UHR) bedömning av utländsk utbildning med 8 miljoner 2016. Från och med 2017 beräknas satsningen uppgå till 12,5 miljoner.

Situationen vad gäller validering av reell kompetens bedöms att inte fungera tillfredsställande varför regeringen föreslår en tillfällig satsning på validering i form av att högskolorna får medel för att utveckla effektivare bedömningar av reell kompetens under 2016–2018. Satsningen föreslås uppgå till 30 miljoner per år.

Utökade medel till kompletterande utbildningar

För många personer med en utländsk utbildning kan möjligheten att komplettera den vid en svensk högskola vara avgörande för etablering på den svenska arbetsmarknaden. Detta gäller inte minst inom de yrken för vilka det krävs legitimation för yrkesverksamhet.

Regeringen föreslår en satsning på ytterligare 25 miljoner 2016 på kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk utbildning motsvarande en svensk högskoleutbildning. Satsningen föreslås sedan öka till 75 miljoner 2017, 220 miljoner 2018 och 340 miljoner 2019. Satsningen ska innebära att flera ska få möjlighet att gå befintliga kompletterande utbildningar men också att utbildningar inom fler yrkesområden byggs upp.

Frågor om Integration i arbetslivet besvaras av Anders Barane tfn 08-452 74 38, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetskraftsinvandring

Regeringen har tillsatt en utredning som ska undersöka i vilken omfattning arbetskraftsinvandrare utnyttjas på den svenska arbetsmarknaden och föreslå åtgärder för att stärka deras ställning. Utredningen ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 september 2016.

Frågor om Integration i arbetslivet besvaras av Anders Barane tfn 08-452 74 38, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Jämställdhet

Jämställdhetspolitiken

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Regeringen anser att en viktig del i att skapa en mer jämställd arbetsmarknad är att minska ofrivilligt deltidsarbete och öka kvinnors arbetskraftsdeltagande. Heltidsarbete ska vara norm på hela arbetsmarknaden, med deltidsarbete som möjlighet. Vidare är en utbyggnad av välfärdssektorn en grundläggande faktor för kvinnors villkor på arbetsmarknaden. I ett modernt arbetsliv krävs också goda arbetsvillkor och en

god arbetsmiljö. Dessutom måste de stora skillnaderna i pensionsinkomster mellan kvinnor och män minska.

Insatser för jämställdhet i budgetpropositionen för 2016

Regeringens strategi för jämställdhet är att arbeta med jämställdhetsintegrering och jämställdhetsbudgetering, därför avsätts mindre riktade jämställdhetsmedel.

Regeringen menar att löne- och inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män ska minska och ett led i det arbetet är att återinföra kravet på årliga lönekartläggningar, regeringen avser därför att återkomma med en proposition gällande förändringar i diskrimineringslagen angående bl.a. lönekartläggning.

För att öka den ekonomiska jämställdheten vill Regeringen stimulera ett mer jämlikt uttag av föräldraledigheten. Regeringen har därför lämnat förslag till riksdagen om att införa en tredje reserverad månad i föräldrapenningen för vardera föräldern. Regeringen har också lämnat förslag till riksdagen om att avskaffa det kommunala vårdnadsbidraget. Eftersom jämställdhetsbonusen inte har haft någon mätbar effekt på fördelningen av föräldrapenningen kommer regeringen att avskaffa bonusen.

Samhället har ett extra stort ansvar för flickor och pojkar som far illa. Regeringen föreslår därför en satsning om 250 miljoner kronor per år 2016–2019 för att förbättra förutsättningarna för socialtjänstens arbete med barnären. Medlen ska i huvudsak gå till att stärka bemanningen, samt till satsningar på kompetens och kvalitet.

Frågor om Jämställdhet besvaras av Christin N Granberg tfn 08-452 76 30 och Johanna Heden tfn 08-452 78 81, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Utbildning och universitetsforskning

Utbildning

För att fler behöriga sökande ska kunna genomgå högskoleutbildning föreslår regeringen en utökning av resurserna i hela landet. En utbyggnad av högskolan inleddes 2015 som beräknas motsvara ungefär 14 600 helårsstudenter då den fullföljt år 2019. Medel motsvarande 2 900 nya helårsstudenter för 2016 är en del i denna satsning. Utbyggnaden inriktas delvis mot specifika utbildningar, men ger även möjlighet för universitet och högskolor att bygga ut andra utbildningar utifrån studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Inom hälso- och sjukvårdens område gäller utbyggnaden utbildningar till sjuksköterska (700 platser), barnmorska (250 platser) och specialistsjuksköterska (600 platser). Utökningen är avsedd att genomföras under 2015–2017. Läkare- och tandläkarutbildningarna fortsätter öka fram till 2019 enligt tidigare aviseringar.

Särskilda satsningar görs på kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk utbildning. Idag omfattar dessa utbildningar läkare, lärare, tandläkare, sjuksköterskor och jurister. Ytterligare 25 miljoner kronor föreslås avsättas för 2016, inklusive studiemedel. För 2017 beräknar regeringen att ytterligare 75 miljoner avsätts, 220 miljoner år 2018 och 340 miljoner 2019 utöver vad som tidigare beräknats. Detta för att fler personer ska ha möjlighet att delta i utbild-

ningarna och att fler yrkesområden byggs upp, för de med psykolog- och biomedicinsk analytikerutbildning.

Regeringen föreslår att resurser för utbildning på grund- och avancerad nivå inte ska fördelas på grundval av utbildningarnas resultat.

Satsningar på Yrkeshögskolan

Regeringen aviserar i budgetpropositionen att det nästa år avsätts 150 miljoner kronor för att kunna finansiera motsvarande 2 500 utbildningsplatser i yrkeshögskolan. Följande år utökas det till 360 miljoner, motsvarande 6 000 utbildningsplatser. Det är en ökning av antalet utbildningsplatser med drygt tjugo procent. Tillskottet i höstens budget är en del av regeringens kunskapslyft och innebär att yrkeshögskolan får medel för över 30 000 permanenta utbildningsplatser när reformen är helt genomförd.

Regeringen föreslår också att Myndigheten för yrkeshögskolan ska få 2 miljoner kronor 2016 för att myndigheten ska ta fram valideringsstandarder. Vidare refererar regeringen till en Ds som SKL har fått på remiss, Ds 2015:41 En stärkt yrkeshögskola – ett lyft för kunskap, som innehåller flera nya förslag gällande yrkeshögskolan, bland annat förlängda beviljandeperioder.

Satsningar på Yrkesprogrammen

Regeringen föreslår ett paket med investeringar för att stärka den gymnasiala yrkesutbildningens kvalitet och attraktionskraft. Paketet innehåller bland annat en förlängning och förstärkning av satsningen på att få fler verksamma yrkeslärare att få behörighet. Regeringens avsikt är också att yrkeslärarna på sikt ska omfattas av kravet på legitimation i samma omfattning som lärare i övrigt och kommer att återkomma om detta. Dessutom innehåller paketet fortsatta satsningar för att stärka samverkan mellan skola och arbetsliv, bland annat för att ta om hand de förslag som yrkesprogramsutredningen väntas lämna senare i höst. Paketet innehåller även satsningar för att förstärka det arbetsplatsförlagda lärandet där regeringens avsikt är att anordnarbidraget för lärlingsutbildning görs om så att det stärker incitamenten att ha utbildade handledare på arbetsplatserna. I paketet ingår även insatser som direkt syftar till att stärka intresset för yrkesprogrammen. Här finns bland annat en förlängning av uppdraget att kompetensutveckla studie- och yrkesvägledare och en förlängning av Tekniksprånget. Regeringen föreslår att 67 miljoner kronor avsätts i budgetpropositionen för yrkesprogramspaketet 2016.

Rätt till Komvux

Regeringen aviserar i budgetpropositionen att de avser återkomma med förslag till att rätt till Komvux på gymnasial nivå införs. Det innebär en rätt för vuxna till utbildning som leder till grundläggande behörighet till högskolestudier och motsvarande behörighet till yrkeshögskolan samt särskild behörighet till högskolestudier. Rätten till Komvux planeras att träda i kraft under 2017 och regeringen kommer så snart som möjligt att skicka ut förslaget på remiss. Kostnaden för rätten till Komvux beräknas till 537 miljoner kronor från och med 2017.

Frågor om Utbildning och universitetsforskning, m.m. besvaras av Carin Renger tfn 08-452 75 09, Lotta Christofferson tfn 08-452 77 87 och Katarina Storm Åsell tfn 08-452 75 95, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsmarknad

För utgiftsområdet föreslår regeringen att 80 miljarder anvisas. Den ökning som finns gentemot 2015 års budget är i huvudsak att regeringen för 2016 kommer att ge stöd till nystartsjobb och att stöd till yrkesintroduktion flyttas till utgiftssidan av statens budget. En del av ökningen avser också högre utgifter för arbetsmarknadspolitiska program och insatser samt lönebidrag och Samhall.

Arbetslöshetsförsäkringen

Taket in arbetslöshetsförsäkringen höjdes den 7 september 2015. Regeringen har inlett ett arbete med att se över arbetslöshetsförsäkringen för att underlätta att fler ska kunna kvalificera sig för den och ansluta sig till den.

Nedsättningen av socialavgifter för unga

Regeringen föreslås att nedsättningen av socialavgifter för unga slopas helt från den 1 juni 2016. Nedtrappning har skett redan under 2015, se avsnittet Ekonomi.

Arbetsförmedlingens arbete – Stöd och samverkan

Regeringen ser ett behov av att Arbetsförmedlingen arbetar mer med vägledning och rådgivning till arbets sökande samt ökar fokus på stöd till arbetsgivarna. Vikten av samverkan lokalt och regionalt understryks. Arbetsmarknadsutbildningens träffsäkerhet måste bli bättre och mer individanpassad. Fokus på samverkan med andra aktörer lyfts och här framhålls kommunerna som mycket viktiga och man pekar på att erfarenheter från ökad samverkan för unga även bör kunna användas inom andra områden.

Införandet av aktivitetsrapporterna

Arbetsförmedlingen är huvudsakligen positiva till införandet av aktivitetsrapporterna men ser att vissa problem kvarstår vad avser om de arbets sökande ska anses vara tillräckligt aktiva i sitt arbets sökande. Arbetsförmedlingen och regeringen för en dialog om utarbetande av tydliga riktlinjer inom detta område.

Traineejobben förlängs

Regeringen avser att införa en möjlighet att förlänga traineejobben inom välfärdssektorn. Det innebär att ett traineejobb inom sektorn kan pågå i två år.

Insatser för långtidsarbetslösa och för personer med funktionsnedsättning

Inga nya anvisningar till sysselsättningsfasen kommer att göras och de som har sysselsättningsplatser ska successivt erbjudas andra insatser som tidigare aviseras såsom extratjänster mm. Studiemotiverande kurser på folkhögskola för personer äldre än 25 år kommer att fortsätta och det kommer att bli möjligt för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga att kunna gå kurser upp till 5 månader. Regeringen utökar platser på folkhögskolorna. Regeringen avser att införa en möjlighet att under sex månader deltidstudera vid

sidan av deltagande i jobb- och utvecklingsgarantin. Man förlänger också möjligheten till studier i svenska för invandrare från sex månader till tolv månader inom garantin. Regeringen avser att satsa på yrkesinriktade kurser inom bristyrken på folkhögskola inom garantin under 2016–2019.

Regeringen satsar under 2016 300 miljoner kronor på Samhall och från 2017 och framåt 400 miljoner årligen. Därutöver satsar man på mer SIUS och lönestöden ökas med 400 miljoner för 2016 för att successivt öka för att 2019 vara 415 miljoner.

Validering

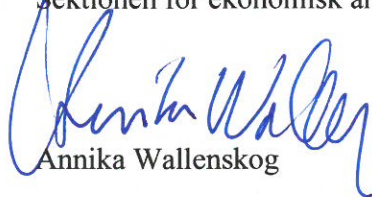
Regeringen tillsätter en ny valideringsdelegation för perioden 2015–2019 för att stödja, underlätta och samordna utvecklingsarbetet med validering. Detta för att öka utbud, kvalitet och tillgänglighet av valideringen. Regeringen avser också att tillföra resurser till Arbetsförmedlingen för validering.

Arbetslivsintroduktion avskaffas

Regeringen avser att avskaffa den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen. I och med detta avser man också att avskaffa det arbetsmarknadspolitiska programmet arbetslivsintroduktion.

Frågor som rör arbetsgivarrollen besvaras av Phia Moberg tfn 08-452 76 28 och Sandra Bergendorff tfn 08-452 76 20, avdelningen för arbetsgivarpolitik samt övriga frågor besvaras av Vivi Jacobsson-Libietis tfn 08-452 78 20 och Åsa Karlsson tfn 08-452 78 25, avdelningen utbildning och arbetsmarknad.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING
Sektionen för ekonomisk analys

Annika Wallenskog

Signild Östgren